

בנחה ש"ת

גליון
**דרך
אמונה**

פנינים יקרים על פרשת השבוע
מלוקט משיחותיו של
הרה"צ רבי
מאיר איתמר רוזנבוים
שליט"א

מצורע - שבת הגדול - פסח

גליון שפ"ד

לשמיעת השיעורים בכל שבוע
על הטלפון נא להתקשר
למערכת 'דרך אמונה'

בארה"ב 718.298.3717 ולדקיש 1

בארץ ישראל (מספר טעל.חדש) 079.704.0017 ולדקיש 1

בענגלאנד (מספר טעל.חדש) 03.33015.0717 ולדקיש 1

מכון 'דרך אמונה'

הרוצה לקבל את הגליון בכל שבוע באימייל

נא לשלוח אימייל לאדרעסס 3875060@gmail.com

ולכתוב שם המבקש ואימייל אדרעסס שלו. ואי"ה נוסיפו לרשימת המקבלים

להארות והערות יכולים להתקשר לאחד ממספרי הטעלפון של מערכת דרך אמונה הנ"ל

ולהשאיר הודעה על מספר 9 ובלי"נ נתקשר בחזרה אי"ה

מצודע - שבת הגדול - פסח

פרשת מצודע

ע"י הנסיעה להצדיק עצמו נרפא הצרעת מן הצרוע * לימוד התורה תקנה לפגם הדיבור * הרהור בשעת ההקפות בשביל דיבור הפה * עונש המוציא רע שיראה כח הדיבור * שמירת הלשון * מספרי לשה"ר אין להם חלק לעוה"ב * לשון הרע בעקימת האף * אין היתר על לשון הרע * היתר מאה רבנים על לשון הרע * כל רגע שאדם חוסם את פיו זוכה לאור הגנוז * גורם עצירת הגשמים ורעב לעולם * ב' פרשיות להוכיח גודל פגם הדיבור * לשון הרע הוא כחץ ההורג * המספר לשה"ר נוטל העבירות של זה שסיפר עליו * הטעם שבא בעל כרחו * למעט בדברים * המחלה והתרופה אינם בדרכי הטבע * יציאת הכהן לחלוק לו כבוד * כאשר מרגיש שאין לו עצה יזכה לעזר מה'

שבת הגדול

מבטל הגיאות של האדם * נעשו גדולים ונתחייבו במצוות * בשבת הגדול נשפע הרבה חסדים * שבת של הקב"ה * ראש לכל שבתות השנה * שבת זו מכפר כמו יום הכיפורים * תירוץ סתירת הרמב"ם ע"י נתינת מעות חיטין * צריכים ליתן בהרחבה שישאר לאחרי פסח * מצות ואהבת לרעך כמוך * ע"י הצדקה נצולים מבי"ד של מעלה

פסח

לבדוק מהיכן בא עבירה לידו * עריכת הסדר של הרה"ק מבארדיטשוב * הפמליא של מעלה ירדו לשמוע אמירת הגדה וקנינות * בני"י כבר היה להם די מרור * תפילת שמונה עשרה באמצע ההגדה * האמונה יותר מהראיה * לפתוח הדלת בעצמינו - הכנה דרבא * הקדושה בא בבת אחת - וצריך לזה הכנה * התעלות ברגע אחת * ביאור טעם ענין הנ"ל בדרך משל * התגלות האורות של יציאת מצרים * התעלות משפל המצב למדריגה עליונה * גודל האורות שמשגיגים בפסח * הרשע הגמור ביותר נהפך לצדיק * הקב"ה מרחם ומקרב כל איש ישראל * תפלה שיקרב אותנו לעבודתו * הקב"ה מגלה אהבתו וגילוי שכירתו * משיג קדושה אפילו שלא הסיר טומאתו מעליו * אהבה מקלקלת את השורה * זוכים לקדושה בבחינת כהן הגדול הנכנס לפני ולפנים * באים לדביקות בה' * סיפור יציאת מצרים מבטל מחשבות רעות * ביטול מחשבות זרות מחמת השגת אמונה השלימה * צריך להכין עצמו לזכות לרוח הקודש * סיפור יציאת מצרים ממשיך אותם הנסים * יכולים לקרב את הגאולה * קירוב הגאולה בזכות האמונה ובכח התורה * שמירה על כל השנה אם נשמר מחטא באותו הלילה * שמירה על הדיבור לכל ימות השנה * בפסח יש עליה למצוות של כל השנה * המשכת רושם הפסח לכל השנה * מרוב הקדושה יבוא לתשובה * בכח הקבלה ליתן צדקה באר"י נזכה להגאולה * האמינו שיספק צרכם במדבר

מצודע

זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן

(יד, ב).

המצורע ביום טהרתו, ומהו
הטהרה שלו, 'והובא אל הכהן'
שילך אל הצדיק, 'וראה הכהן
והנה נרפא נגע הצרעת מן
הצרוע', שאדם נודד מביתו ונוסע
אל הצדיק, זהו בעצמו רפואה
גדולה לנפשו.

לימוד התורה תקנה לפנים הדיבור

איתא במדרש רבה (פז, ו) אמר
רבי יהושע בן לוי חמש
'תורות' כתובות במצורע, א] זאת
'תורת' נגע צרעת, ב] זאת תהיה
'תורת' המצורע, ג] זאת 'תורת'
אשר בו נגע צרעת, ד] זאת
'התורה' לכל נגע הצרעת, ה] זאת
'תורת' הצרעת, ללמדך שכל
האומר לשון הרע עובר על חמשה
חומשי תורה, לפיכך משה מזהיר
את ישראל 'זאת תהיה תורת
המצורע'.

ובשפתי צדיק מבאר הכוונה,
דהנה גדול מאד חטא

ע"י הנסיעה להצדיק עצמו נרפא
הצרעת מן הצרוע

הרה"ק בעל בית אברהם
מסלאנים זי"ע פירש
(מובא בקובץ שיחות קודש) על פי עובדא
דהוי, שהרה"ק ר' אהרן הגדול
מקארלין זי"ע שלח בעל תשובה
אחד להמגיד הקדוש ממעזריטש
זי"ע, וכתב לו: אני שולח את
מוסר כתב זה, שמכף רגלו ועד
קדקדו אין בו מתום, פצע חבורה
ומכה פריה, והוא רוצה להתקרב
אל האמת! הבעל תשובה הלך
רגלי שבועות אחדים, עד שבא
למעזריטש, וכשראה המגיד
הקדוש את האיש והכתב שבידו,
הביט עליו פעמים אחדות
מלמעלה למטה וממטה למעלה
ותמה מאוד, שלא ראה בו שהיה
פגום כל כך, אח"כ אמר: בודאי
שהקדוש רבי אהרן הגדול כתב
את האמת, אלא שטורה הדרך
נטל מעליו הרבה פגמים! וזהו
שרמז הכתוב 'זאת תהיה תורת

ומוסיף על זה, מה ששמע מזקיני
 הרה"ק החידושי הרי"ם
 זי"ע, בשם הרה"ק הרבי ר' בונם
 מפרשיסחא זי"ע, על הפסוק (משלי
 יב, יח) 'יש בוטה כמדקרות חרב',
 ופירש שהפסוק מקשה למה
 באמת גדול כל כך כח הדיבור
 עד שיהיה בוטה כמדקרות חרב?
 ומתריץ 'ולשון חכמים מרפא',
 משום שהיה הרצון שיהיה חזק
 כח הדיבור של החכמים, שיכנסו
 בעומק לבבות בני ישראל, ולזה
 ניתנה כח גדול בהדיבור, וכמו
 שמועיל לצד הטוב, כך פועל גם
 לרעה.

הדהוד בשעת ההקפות בשביל דיבור
 הפה

הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע
 כאשר רצה לעורר עד
 כמה צריך האדם להשגיח על
 דיבורי החולין היוצאים מפיו, היה
 רגיל לספר, שפעם בשמחת תורה
 באמצע ההקפות, נפלה במחשבתי
 המילה 'קעסיל' (חבית של מים רותחים),
 ונבהל ונשתומם מאוד, ולא ידע
 פשר הדבר, מדוע עלה בידו דבר

לשון הרע, שהאדם הנכשל בו
 פוגם את הפה והדיבור שלו,
 והדיבור הוא עיקר מעלת האדם
 על שאר הנבראים, שרוב עבודת
 השי"ת נעשית על ידי הדיבור
 תורה ותפלה, משום זה גדול מאד
 עונו של הפוגם את פיו.

ותקנתו הוא בלימוד התורה,
 כדאיתא בגמרא (חולין פט,
 א) על הפסוק (תהלים נח, ב) 'האמנם
 אלם צדק תדברון', מה אומנתו
 של אדם בעולם הזה, יעשה עצמו
 כאלם, יכול אף בדברי תורה?
 תלמוד לומר 'צדק תדברון'! דהיינו
 שהיה הוה אמינא שטוב יותר
 שלא לדבר אף דברי תורה, כדי
 שלא יבא לדבר דברים יתירים,
 תלמוד לומר 'צדק תדברון', היינו
 שעל ידי דברי תורה יש תיקון
 להפוגם פיו, וכדאיתא בגמרא
 (ערכין טו, ב) רבי אחא בר חנינא
 אומר סיפר אין לו תקנה, ורבי
 חמא בר חנינא אמר סיפר יש לו
 תקנה בדברי תורה, כדכתיב (משלי
 טו, ד) 'מרפא לשון עין חיים', שעל
 ידי שמחזיק בהעץ הוא התורה
 הקדושה יוכל להיות לו תקנה.

וההשפעה שיש בדיבור היוצא מפי האדם, ולזה העונש שלו שהקב"ה מסבב עליו להודיעו בעולם כמה גדול כח הדבור, וכמה הוא פועל למעלה, ע"י שמענישו בנגעים, והלא הנגעים מטמאים רק על פי הדבור, דהיינו שאם יאמר הכהן טמא יהיה טמא, ואם יאמר הכהן טהור יטהר, כמאמר חז"ל (נגעים ר"ב ג) אפילו כהן עם הארץ, ישראל חכם רואה את הנגע, ויאמר לכהן משפטה לטהר או לטמא, והכהן יאמר אל המנוגע, כי אין הדבר תלוי כי אם במאמר הכהן. וזהו שאמרה תורה זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו 'והובא אל הכהן', ומזה ידע המנוגע ויבחין כמה גדול כח הדבור, ולא יבהל עוד על פיו להוציא דבר רע בשפתיו.

שמירת הלשון

הגאון בעל החפץ חיים זצ"ל היה מחזר בעצמו למכור ספריו וחיבוריו, וכך נדד ממקום למקום ומעיר לעיר, וכיון שלא הכיר את דרכי ומבואות העיירות השונות שהגיע לשם, ע"כ בכל מקום בואו

כזה שיפול מחשבה זרה בלבו בעת ההקפות הקדושות, והבין שאין זאת לחינם, ופעל לתקן מחשבה הזאת מאתו.

במוצאי יום טוב הגיע אליו כפרי אחד ובשורה בפיו: הגנבים החזירו את 'הקעסיל'! ואז נזכר שבימות הקיץ הגיע אליו הכפרי הזה, והתלונן בבכיות שנגנב ממנו 'קעסיל', ויצא מפיו ואמר לו: בשעת ההקפות יחזירו לך את הגניבה! ומיד נשכח ממנו כל הענין, ואמר: עתה הבנתי, מאחר שיצא מפי דבר תמוה בעיני העולם, נענשתי במחשבת חולין בשעת הקפות! וסיים ואמר: הלא תראו עד כמה צריך אדם לשמור על פיו!

עונש המוציא דע שידאה כח הדיבור

המגיד מדובנא זצ"ל בספרו אוהל יעקב, מביא ביאור נאה מדוע ציוה התורה 'והובא אל הכהן'?! ומבאר שהמצורע הטא בלשונו לדבר רע ומרמה, והטעם שבני אדם מזלזלים בדיבור, הוא מחמת שאינם יודעים גודל הכח

רבי טוביה ראמנבערג זצ"ל, פעם אחת נתהווה בישיבת ראדין מחלוקת גדולה על ענין מסוים, והישיבה נתחלקה לשתי מחנות, וכאשר נודע הדבר להחפץ חיים נשבר רוחו למאוד, ונכנס להיכל הישיבה ודרש במרירות נפש לערך כשתי שעות בגנות המחלוקת.

ובתוך דבריו אמר: הרמב"ם פוסק 'כת מספרי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא', והטעם שהשמטתי דבר זה בחיבור שלי, כי לא רציתי להעתיק שם מאמר חריף כזה, אבל בכל זאת זה הדין...! וכך המשיך בדברים קשים בגנות המחלוקת, וסיים ואמר: הגה בפסק הרמב"ם שמספרי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא, לא יועיל שום עצה וזכות, ועם כל חביבותי ללומדי תורה, אומר אני לכם, מוטב שיסגרו שבעים ישיבות, מאשר שח"ו אכנס בחבורת כת בעלי לשון הרע!

לשון הרע בעקמת האף

הרה"צ ר' משה מידנער זצ"ל שוחח פעם עם תלמיד

היה מבקש מנכבדי הקהל שיעמידו לרשותו בחור הבקי ברחובות העיירה, ובמקום מגורי היהודים החרדים לדבר ה', והיה משלם לו בשכרו סכום קצוב.

באחד המקומות אשר הגיע לשם למכור הספרים, הסתובב ברחובות העיר עם הבחור אשר העמידו לרשותו, כדי שילוח אותו בדרכו, ותוך כדי הילוכם הגיעו ליד ביתו של אחד מעשירי העיר, והבחור נענה ואמר לחפץ חיים: כאן מתגורר איש עשיר, אבל אל תפנה אליו, שהוא קמצן גדול ומאומה לא יתן לך!

כאשר אך יצאו הדברים מפיו של הבחור, מיד נעמד החפץ חיים והוציא מכיסו כל סכום הכסף שהכין לו כשכר טירחה ליום שלם, דחפו לתוך ידו ושלחו תיכף ומיד מעל פניו, ולא הסכים להמשיך להיות אתו אפילו לרגע אחד.

מספרי לשה"ר אין להם חלק לעוה"ב

בספר דרכיו ושיחותיו של החפץ חיים מובא, שסיפר הגאון

כשישאלו אותו מדוע דברת לשון הרע?! על זה לא יהיה לו תירוץ, כי גם הב"ח לא מתיר לדבר לשון הרע.

היתר מאה רבנים על לשון הרע

הרה"צ ר' נפתלי מאמשטרדאם זצ"ל (מתלמידיו רבי ישראל סלאנטער זצ"ל, נפטר בירושלים בשנת תרע"ו) היה זהיר מאוד בלשונו, והיה מדקדק בכל מילה שהוציא מפיו, וכאשר ראה אנשים מזלזלים באיסור לשון הרע היה אומר: תמה אני, מדוע מחפשים אנשים אחרי היתר של מאה רבנים כדי לישא אשה שניה, והרי אין זה אלא חרם דרבנינו גרשום, ומדוע אינם מחפשים היתר של מאה רבנים כדי לדבר לשון הרע, שהוא איסור חמור מן התורה?!

כל רגע שאדם חוסם את פיו זוכה
לאור הגנוז

פעם אחת ביקש הגאון בעל החפץ חיים זצ"ל מאיזה רב גדול ומפורסם, שידרוש באיזה מקום אודות דבר מסוים, ואח"כ

חכם אחד, ובדבריו הזכיר שמו של אדם אחד אשר שניהם הכירו אותו, כאשר שמע השני שם הלזה, עיקם את חוטמו, (ער האט געגעבן א קרום מיט די נאז) אפילו שלא אמר עליו אפילו דבר אחד של גנאי, מיד אמר לו ר' משה מידנער בדרך תוכחה: מיט די נאז מעג מען יא רעדן לשון הרע?! (וכי עם החוטם מותר לדבר לשון הרע?) והוסיף ואמר לו: יש לי ראייה לדבר, שגם עקימת שפתים או החוטם יש בו פגם לשון הרע, אפילו שלא הוציא דבר מפיו, שהרי כתיב (בראשית מט, ו) 'כי באפם הרגו איש', דהיינו 'מיט א קרום מיטן נאז קען מען אויך הרגענען א מענטש' (אפשר להרוג בן אדם אפילו בעקימת האף בלבד).

אין היתר על לשון הרע

פעם אמר הגאון בעל החזון איש זצ"ל בשם הגאון בעל החפץ חיים זצ"ל, דכאשר האדם יבוא לעולם האמת וישאלו אותו מדוע אכלת 'חדש'?! יוכל לתרץ את עצמו שסמך עצמו על הב"ח שמתיר לאכול חדש בזמן הזה (עי' שולחן ערוך יורה דעה סימן רצ"ג ס"ב), אבל

יסורים כאלו, לא די לו צרעתו, אלא שסוגרים אותו מחות למחנה לשתי שבועות, ואחרי זה 'כרד ישב מחוץ למחנה וטמא טמא יקרא' וגו'!

אכן לזאת התחיל התורה הפרשה בתירוץ מספיק על זה, ואמר 'וידבר ה' אל משה לאמר, 'זאת' הוא לשון בתמיה, 'תהיה תורת המצורע', היינו כל מה שנאמר בפרשה זו יש בו תמיה גדולה, דלכאורה קשה מדוע יתיימר המצורע ביסורים קשים האלו?! ובא כמתרץ ואמר 'המצורע', פוק חזי מאי גרם המוציא רע ההוא, דהיינו המספר לשון הרע, 'ביום' ראשי תיבות ב'שעת י'רידת ו'הבאת מ'טר, היינו בשעה שהיה העולם צריכים למטר, היה המספר לשון הרע גורם שיעצרו.

וזה אומרו 'טהרתו', לשון (איוב לו, כא) 'רוח עברה ותטהרם', מלשון נקיון, שהשמים נטהרו מכל העבים המכסים אותם, והביא רעב לעולם. נמצא חוץ מזה שלשון הרע שקול כשלשה עבירות החמורות ג"ע ושפ"ד וע"ז (ערכי)

התאונן אותו רב לפני החפץ חיים באומרו: עשיתי כבקשתו, ודרשתי במשך שתי שעות, ובית הכנסת היה מלא באנשים, ולמרות זאת אין אני מרגיש שהדברים שיצאו מפי השאירו עליהם רושם, וכל הדרשה היה בלי שום תועלת! הרגיעו החפץ חיים ואמר לו: תמה אני עליך, בוודאי ידועים לך דבריו של הגאון מווילנא זי"ע שעל כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז, ואתה הלא הצלחת לחסום את פיהם של אנשים רבים במשך שתי שעות ברצופות, וכי דבר קטן הוא בעיניך!

גורם עצידת הגשמים ודעב לעולם

בספר אור פני משה להרה"ק ר' משה מפשעווארסק זי"ע כתב רמז בפסוק הראשון של הפרשה, על פי מה שאמרו חז"ל (תענית ז, ב) אמר רבי שמעון בן פזי אין הגשמים נעצרים אלא בשביל מספרי לשון הרע, שנאמר (משלי כה, כג) 'רוח צפון תחולל גשם ופנים נזעמים לשון סתר' וגו'. אמנם לכאורה קשה מדוע היה למצורע

ואזוב, ויש בתורה שתי פרשיות מלאים בכלי ריפוי והבראה, ומריבוי הכלים נוכל לראות כמה איום ונורא הוא פגם זה.

לשון הרע הוא כחץ ההורג

אִיתָא במדרש תהלים (מזמור קב) על הפסוק (תהלים קב, ד) 'חצי גיבור שנונים עם גחלי רתמים', מבארים חז"ל מדוע נמשל לשונו של המדבר כמו 'חץ', כי יש הבדל בין חץ לחרב, שהרי אם ישלוף האדם את החרב שבידו, וירצה להרוג את חברו, אם חברו מתחנן אליו ומבקש ממנו רחמים, אנא ממך אל תהרגני השאירני נא בחיים! אזי יכול עוד ההורג להתחרט ולהחזיר את החרב לגרתיקו, ואינו הורגו, אבל החץ, כיון שירה אותו, והחץ הלך ממנו, אפילו מתחרט בו אינו יכול להחזירו, לכך נאמר 'חצי גבור שנונים'. – כמו כן לשון הרע הוא כמו חץ, שאחרי שיצא מפיו, שוב אינו יכול לחזור בו.

ולמה נמשל כגחלי 'רתמים', הרותם הזה, מי שמדליקו גחליו

טו, ב), גורם ג"כ רעב לעולם, לכך יתיימר ביסורים ההם, הגם 'והובא אל הכהן' בתחילתו בהסגר ב' פעמים, אפילו הכי, 'ישב בדד מחוץ למחנה עד ויצא הכהן אל מחוץ למחנה'.

ב' פרשיות להוכיח גודל פגם הדיבור

הסבא מקעלעם זצ"ל בספרו חכמה ומוסר (מאמר קפא, ומובא בספר אור רש"י) מבאר חומר פגם חטא לשון הרע, כמשל למה הדבר דומה, לחולה אשר רוצה לשער מהו גודל מחלתו, יראה מה הם אמצעי הפעולות הנצרכים שישוּב לאיתנו, וכאשר יבא החולה אל הרופא על איזה ניתוח, והחולה יראה כי הרופא מרבה להביא כלים חדים לצרכי הניתוח, יש מן החולים שמרוב פחד הם מתים עוד קודם שיתחיל הרופא לעשות מלאכתו.

וכמו כן הוא לגבי המצורע, הביטו וראו הכלים המיוחדים שנחוצים לרפאותו, 'וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת

(מלאך מן השמים) להבית יוסף זי"ע,
 אודות בני אדם שקמו נגדו, ואמר
 לו בזה"ל: בעניו הקימות אשר קמו
 נגדך, אין להרהר, כי הם לא
 יזיקוך, אלא הועילו לך, כי מי
 שאומר לשון הרע על חבירו מנכין
 לו מזכויותיו ונותנים את זכויותיו
 לזה שדבר בו!

וסיים ואמר לו: דבר זה הוא
 אמת ויציב, ואילו היו
 יודעים בני אדם דבר זה, היו
 שמחים כאשר שומעים
 שאומרים רע עליהם, כאלו
 נותנים להם כסף או זהב!

בשל"ה הקדוש (שער האותיות אות רי)
 פירש בדרך זה מה
 שאמר דוד המלך כאשר חרפו
 שמעי בן גרא (שמואל-ב טז, יא) 'הניחו
 לו ויקלל כי אמר לו ה' אולי יראה
 ה' בעיני והשיב ה' לי טובה תחת
 קללתו היום הזה', דלכאורה מה
 היה כוונתו במה שאמר 'והשיב
 ה' לי טובה תחת קללתו'?! אלא
 אמר דוד: השיב לי ה' כל טובותיו
 ומצוותיו של שמעי, תחת קללתו
 שקלל אותי, כי כל זכויותיו
 יעברו אלי!

אינם כבות, ומעשה היה בשתי בני
 אדם שהלכו במדבר, וישבו תחת
 רותם אחת, לקטו עצים מהרותם,
 ובשלו להם מה שיאכלו, ואכלו
 והלכו להם. לאחר שנה באו
 למדבר באותו מקום הרותם,
 ומצאו אפר ממה שהדליקו, אמרו:
 הרי י"ב חדש יש לנו משעברנו
 ואכלנו במקום הזה, מששו באפר
 והלכו עליו, ונכוו רגליהם מן
 הגחלים שתחת האפר, לפי שאין
 נכבות, לכך נמשל לשון הרע
 כגחלי רתמים, שנאמר 'חצי גבור
 שנונים' וגו'. – כמו כן לשון הרע
 השפעתו הולך רבות בשנים.

וכן הרשע הזה הורג בני אדם
 בלשונו, כשם שהחץ הזה
 אינו יודע בו עד שהגיע אליו, כך
 לשון הרע אינו יודע בו עד שחיצו
 של אדם רשע באים בפתאום, ואין
 אדם יודע עד שהן מוציאים אותה
 מלה להריגה.

המספר פשה"ד נוטר העבירות של זה
 שסיפר עליו

בספר מגיד משרים (פרשת ויקהל)
 מובא מה שאמר המגיד

את דבריו, וצעק: נו, לשון הרע!
 ר' מרדכי תמה ושאל: מה פשעי
 ומה חטאתי, הלא רק פרסמתי
 דרכי הנהגתו של הרבי, ואיזה פגם
 לשון הרע יש כאן?! ענה לו רבו
 הק': מצוה שאדם עושה כסתר,
 ומפרסמים אותה ברבים הרי הוא
 הופכת לעבירה, שנכנס בזה
 גיאות, וממילא יש בזה חטא לשון
 הרע! השיבו ר' מרדכי בצחות:
 לכך התכוונתי, דאיתא בחובת
 הלבבות דבשעה שאדם מספר על
 חבירו לשון הרע נענש ונוטל את
 העבירות שלו, ורציתי שהתיקון
 חצות של הרבי יהפך לעבירה, ואז
 תעבור לרשותי.

הטעם שבא בעל כרחו

הגאון רבי חיים מוולאזין זצ"ל
 מדקדק על אומרו 'והובא
 אל הכהן, דמשמע שצריך להביא
 את המצורע בעל כרחו, וצריך
 ביאור מדוע לא יבוא מדעת
 עצמו?! וכיאר לפי שצרעת באה
 על חטא לשון הרע, ובדרך כלל
 רגילים הבריות לחטוא בלשונם על
 ראשי העם, והם הכהנים, ועל כן

ובעל החפץ חיים זצ"ל פירש את
 הכתוב (משלי יז, כח) 'גם אויל
 מחריש חכם יחשב', וצריך להבין
 מה הורה לנו הכתוב בזה?! וכיאר,
 שדבר גדול מלמדינו בזה, שאף
 אם הנעלב הוא כסיל בתורה ועם
 הארץ, ומי שהעליבו או דיבר עליו
 לשון הרע הוא תלמיד חכם, מכל
 מקום לוקחים מהתלמיד חכם כל
 מצוותיו ונותנים לעם הארץ, וזהו
 'חכם יחשב' דהיינו העם הארץ
 נחשב לחכם גדול בעולם הבא.
 אמנם כל זה רק בתנאי שהחריש
 בעת בזיונו ולא ענה לו כלום,
 דאז יורש כל שכר מצותיו של
 התלמיד חכם, וזה כוונת שלמה
 המלך 'גם אויל מחריש' דאם
 מחריש כאשר מבזים אותו, אזי
 'חכם יחשב' לעולם הבא.

החסיד רבי מרדכי מראקוב ז"ל
 בדחנא דמלכא של
 הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, עמד
 פעם אחת בבית המדרש, ותיאר
 לפני החסידים איך שהרה"ק
 מלובלין עורך בכל לילה תיקון
 חצות בבכיות גוראות, הרה"ק
 מלובלין נכנס אז לביהמ"ד ושמע

בוודאי לא ירצה המצורע ללכת
אל הכהן מרצונו, שהרי דיבר
בגנותו, לפיכך 'והובא אל הכהן'
בעל כרחו.

למעט בדברים

ושתיה, כן נקרא אדם זולל וסובא
כשמרבה בדיבורים!
הרה"ק ממאגלניצא זי"ע אמר: מי
שממעט מלדבר, איש זה
כבר נושע חצי ישועה!

עכ"פ פרשה זו מלמדינו שצריך
האדם להרגיל את עצמו
למעט בדיבור, שכל המרבה
בדברים מביא על עצמו חטא,
שבנקל נכשל בחטא לשון הרע
ורכילות.

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע אמר
לפרש מאמר הגמרא (חולין
מו, א) 'עשירין מקמציין, ולכאורה
תימא הוא, הלא יש עשירים
פורנים?! אלא הכוונה שהם
מקמציין במילי, דהיינו שאין
מדברים דברים בפלים ושומרים
על מוצא פיהם, ועל כן זוכים
לעשירות.

הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זי"ע
אמר: כשם שנקרא אדם
זולל וסובא כשמרבה באכילה

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחֻיץ לַמַּחֲנֶה וְגו' וְהָיָה נִרְפָּא נִגְע
הַצָּרְעַת מִן הַצָּרוּעַ (יה, ג).

המצולה והתרופה אינם בדרכי הטבע
באגרא דכלה מדרקק על תיבת
'והנה' שאינו צודק
לכאורה, דהיה לו לומר 'כי
נרפא'?! וגם מדרקק באומרו 'מן
הצרוע' שמוותר הוא?! וביאר
הכוונה, שיראה הכהן כי אין הדבר
תלוי בדרכי הטבע, רק 'והנה'
דהיינו ברגע אחד, תיכף אחרי
מראה עיניו, יארע שנרפא נגע
הצרת 'מן הצרוע' בעודו צרוע,

המחלה והתרופה אינם בדרכי הטבע
באגרא דכלה מדרקק על תיבת
'והנה' שאינו צודק
לכאורה, דהיה לו לומר 'כי
נרפא'?! וגם מדרקק באומרו 'מן

לו הקב"ה כבוד תחת אותו ביזוי, ומה כבוד נתן לו?! 'ויצא הכהן', מי ראה כהן קדוש יוצא ולא יצא עמו, ודאי שהיו באים עמו הרכה בני אדם, מהם ללוותו, ומהם ללמוד כיצד מטהרים המצורע, ואחיו הכהנים היו הולכים עמו, והיו הכל אומרים להיכן הכהן הולך?! לראות לפלוני שנתרפא! והיה מגיע לו כבוד גדול, בזה שטרה הכהן הזקן וכל העם אשר אתו כדי לטהרו חוץ לשלוש מחנות.

שבתוך רגע אחד כבר נרפא, ומזה יראה כי הכל בהשגחה פרטית מאת השי"ת ולא בדרך הטבע.

יציאת הכהן לחלוק לו כבוד

בשפתי כהן מפרש הטעם שהכהן הגדול היה צריך להטריח עצמו לצאת אל מחוץ למחנה, דלפי שנשתלח חוץ לשלוש מחנות, וידעו כולם שהוא מצורע, ונתבזה בפני כולם, עתה שעשה תשובה אחרי שקיבל עונשו, נתן

וְאִם דָּל הוּא וְאִין יָדוּ מִשְׁגַּת וְגו' (יד, כא).

לסייעו, אזי 'ידו משגת', הקב"ה ישלח לו עזרו מקודש לסייע בעדו.

וכמבואר בהני מקראי קודש, 'מאין יבוא עזרי' (תהלים קכא, א), שרק כאשר משיג שהוא בבחינת 'אין', שאין ביכלתו לעשות מאומה, אזי 'יבוא עזרי'. וכן אמר הכתוב (תהלים צד, יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני',

כאשר מרגיש שאין לו עצה יזכה לעזר מה'

בספר דברי ישראל מדקדק באמרו 'ואם דל הוא ואין ידו משגת' דלכאורה הלשון כפול, כיון ש'דל' הוא, ממילא 'ואין ידו משגת'?! ומבאר שכוונת הכתוב כך הוא, 'ואם דל הוא ואין', שרואה שכבר אין לו שום עצה ותבונה לפרנסתו, שאין יכול לשית עצות בנפשו, ורק הקב"ה יש בידו

דכאשר האדם מכיר במצבו, עצמו ממוצרו, אזי 'חסדך ה'
ומתוודה ואומר 'מטה רגלי', שאין יסעדני, שאז יזכה לראות
בירו לעשות מאומה לחלץ את בישועת ה'.

שבת הגדול

מבטל הגיאות של האדם

נעשה בר מצוה ומתחייב במצוות,
ומאז נקרא 'גדול', כמו כן בני
ישראל נתחייבו בשבת זו במצוה
הראשונה של לקיחת שיה לבית
אבות, כדכתיב (שמות יב, ג) 'דבר
אל בני ישראל בעשור לחודש הזה
ויקחו להם איש שיה לבית אבות',
ועשירי לחודש חל אז בשבת, כי
ביום חמישי יצאו בני ישראל
ממצרים, ועל כן נקראו כבר
'גדולים' שנעשו 'גדול' בבחינת 'בר
מצוה', ועל שם זה קוראים אותו
'שבת הגדול'.

בשבת הגדול נשפע הדבה חסדים

הרה"ק בעל יסוד העבודה
מסלאנים זי"ע ביאר
למה נקרא 'שבת הגדול', במשל
למה הדבר דומה, למלך רם ונישא
שהכין סעודה גדולה לכל אוהביו,

הרה"ק החידושי הרי"ם מגור זי"ע
ביאר הטעם שקורין
לשבת זו בשם 'שבת הגדול', כי
שבת זו מבטל ומשבית גאוותו
וגדלותו של האדם, מלשון (ויקרא
כ, ו) 'והשבתי חיה רעה מן הארץ'
וגו', מחמת שהשבת מרוממת
מאוד את האדם, עד שהאדם
מתחיל להרגיש בשפלות עצמו
ומך ערכו כנגד גדלות הבורא ב"ה
ויתעלה, וזהו 'שבת הגדול' כי
השבת מראה שאין עוד מלבדו,
ואין כגדלותו, ואילו האדם הוא
שפל ערך וכלום.

נעשו גדולים ונתחייבו במצוות

באבודרהם מבאר הטעם שנקרא
'שבת הגדול',
דכאשר מגיע אדם לגיל י"ג שנים

וכפרה?! אך להאמור אתי שפיר,
דיש לומר שתיבות 'כי רב הוא'
קאי על חסדי ה' שהמה מרובים
למאד, וכדי שלא יאבדו לריק,
מוכרח לחלק מהם אפילו 'פאר די
שוואכסטע' (להחליש ביותר) בשביל
חוטאים ופושעים.

ובזה מפרש מדוע נקרא שבת זו
'שבת הגדול', כי מתעורר
מדת החסד במדה גדושה מאד,
ולכן זוכה אף הפחות שבפחותים
מבני ישראל להיות ניזון מהם
במידה גדושה, כי אין זה מדרך
כבוד לבזבז השפע לריק.

שבת של הקב"ה

בספר ישרש יעקב כתב טעם נאה
למה נקרא 'שבת הגדול',
כי בשבת זו שאנו מוכנים לחוג
חג הקדוש של פסח, וכבר מוכן
הכל, וכבר נתנו מצות לעניים,
ושמחתינו גדלה שנוכה לקיים
המצוות הרמות, ואנו שומעים
דברי תורה וכל הדינים בשמחה,
יש מזה תענוג ונחת רוח להקב"ה,
עד שאפשר לומר שהשבת הזו

והיות שאין עניות במקום עשירות,
הכינו המשרתים את כל צרכי
הסעודה בהרחבה גדולה וכיד
המלך, ולכן אחרי הסעודה נשאר
הרבה מאכלים ומשקאות, באו
וסיפרו לפני המלך, והמלך צוה
לחלק את כל מה שנשאר לאנשי
המדינה, אבל גם לאחר שחילקו
לכל אנשי המדינה עדיין נשאר
צרכי סעודה בהרחבה, בלית
ברירה הורה המלך להאכיל את
הפושעים היושבים בבית
האסורים, ולתת להם לאכול
ולשתות, והוציאו אותם מכלאם
והושיבו אותם במקום מכובד כדי
לאכול מהסעודה, שהרי אין זה
מדרך הכבוד לאכול מאכלי המלך
בבית האסורים.

הנמשל הוא, למלך מלכי המלכים
שלא כלו רחמיו, ולכן
משפיע מחסדיו המרובים אפילו
לפושעים וחוטאים, והיינו
דכתיב (תהלים כא, יא) 'וסלחת לעוני
כי רב הוא', והקשו המפרשים מהו
הנתינת טעם באומרו 'כי רב הוא',
אדרבה אם רבו מעשיו בפשע
וסררה מדוע יזכה לסליחה

את נשמת ישראל מכל פגם ועון,
כי אותם ימים נזכרים ונעשים.

תירוץ סתירת הרמב"ם ע"י גתינת
מעות היטין

מסופר על הרה"ק מראפשיץ זי"ע
שאמר בשנה אחת 'דרשת

שבת הגדול' דברים האלו: הנה
הרמב"ם סותר עצמו בדבריו, כי

הרמב"ם פסק (הלכות חמץ ומצה ג, י)

שבפסח הכל חייבים באכילת
מצה, וכן פסק להלכה (שם ג, ז)

שאפילו עני המתפרנס מן הצדקה
מחוייב לשתות ארבע כוסות בליל

פסח. ואילו בהלכות גניבה (א, א-ב)

מבואר, שעל פי דין תורה אסור
לגנוב כל שהוא, וכל הגונב ממון

שזה פרוטה ולמעלה הוא עובר
על לא תעשה. ולכאורה לפי פסקי

הרמב"ם הללו, מה יעשו העניים
בפסח, מצות חייבים הם לאכול,

ארבע כוסות חייבים הם לשתות,
מעות לקנות מצה ויין אין בידם,

ולגנוב ממון אסור, א"כ האיד
יקיימו העניים את שני פסקי

הרמב"ם האלה?! והוסף ואמר,
יגעתי הרבה למצוא ישוב נכון,

והגעתי להחלטה שרק העשירים

הוא 'שבת של הקב"ה', ולכן נקרא
שבת זו 'שבת הגדול', כי 'הגדול'

הוא הכורא יתברך שמו, ויש לו
עונג שבת ונחת רוח בשבת הזה,

וזהו הכוונה של 'שבת הגדול' -
'די שבת פון דעם אויבערשמן'

(שבתו של הקב"ה).

ראש לכל שבתות השנה

באוהב ישראל כתב שכל שבתות
השנה מקורם משני

שבתות שבשנה, שבת הגדול
ושבת תשובה, שהם הראשים

לכל שבתות השנה.

שבת זו מכפר כמו יום הכיפורים

הרה"ק בעל חידושי הרי"ם זי"ע
משהו קדושת שבת

הגדול לקדושת יום הכיפורים,
שהוא כעין גזירה שוה, יום

הכיפורים הוא בעשור לחודש, וכן
פסח מצרים מקחו בעשור לחודש,

כדכתיב (שמות יב, ג) 'בעשור לחודש
הזה ויקחו להם איש שה לבית

אבות שה לבית', וכמו שעצם היום
של יום הכיפורים מכפר, כמו כן

נמי שבת הגדול מזככת ומקדשת

במשך כל ימי החג מתיכן יקח
כסף לפרנס את משפחתו אחרי
החג!

מצות ואהבת לרעך כמוך

וחביבה מצוה 'קמחא דפסחא'
שמקיימים בה גם מצות
'ואהבת לרעך כמוך', כמסופר
בספר דברי חנה (ח"ב דף קכה) על
הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע, בעת
מגוריו בעיר קאשוי, שהיה שם
איש הדיוט משולל המדות
והנימוסין, ושמו וכינויו היה 'דער
רויטער בעריש' (בעריש האדום), והיה
עני ואביון ל"ע.

בחול המועד פסח כאשר נכנס
הרה"ק מקאלאשיץ לבית
המדרש להתפלל, והניח טליתו על
שכמו, ואמר בהתלהבות 'הריני
מקבל עלי מצות עשה של ואהבת
לרעך כמוך! ניגש בעריש הנ"ל
אליו והתחצף לשאול, ואהבת
לרעך כמוך?! הלא בבית רבינו
יש מכל טוב, ואצלי בבית אין כל
מאומה, אין מצות, אין בשר, אין
ביצים, ואין תפוחי אדמה?!
הרה"ק לא השיב לו כלום, רק

יכולים לתרץ קושיא זו, שאם
יתנו 'מצות חמים' בעין יפה,
ויחלקו צדקה לעניים ביד רחבה,
יהיה להם כל צורכי החג
בהרחבה ולא יצטרכו לגנוב
מאחרים.

צריכים ליתן בהרחבה שישאר לאחרי
פסח

מצות 'קמחא דפסחא' צריך
לקיימו
ובשלימות, דהיינו שיתנו לענים כל
צרכם בהרחבה גדולה, עד שישאר
להם גם אחרי ימות החג, כמסופר
עלהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע
שקרא לפני חג הפסח לאחד
ממשמשויו, ושאלו: האם כבר נתת
לעני פלוני מעות בשביל צרכי
החג?! והשיב בחיוב! שאל אותו
הרה"ק: כמה נתת לו?! ענה:
נתתי לו סכום מעות שמספיק
לקניית מצות ויין ותפוחי אדמה!
אמר לו הרה"ק: אין זה מספיק,
אם אתה רוצה שיהיה לו עונג
יום טוב בשלימות, אתה מוכרח
ליתן לו יותר מעות, כדי שיוכל
לקנות גם אחרי החג אוכל לבני
משפחתו, שאם לא כן - הרי ידאג

כאשר נתוודע בעיר השמועה שאותו צדיק וקדוש בא לחון את פני העיר, מיד נתאספו לבית הגביר אנשים ונשים וטף מכל רחבי העיר, והיה אז עת גשם וקור ובוץ וטיט ברחובות העיר וכמובן שהרצפה נתלכלך מאוד מכל הנעליים של המון העם, והגביר התרגז עליהם עד למאוד, וכאשר נודע דבר כעסו לפני הרה"ק, קרא אליו את הגביר, ואמר לו אספר לך מעשה נאה.

מעשה בעני מרוד ומדוכה שהתגורר בכפר, ועל שולחנו היו סמוכים ששה בנים, וגם אביו ואמו הזקנים, כאשר התקרב חג הפסח לא ידע לשית עצות בנפשו, כי לרש אין פרומה לפורטה בשביל הוצאות חג המרוכים, וכדי להכין מצות על כל ימי הפסח, עד שהחליט לנסות את מזלו, לנסוע לעיר הגדולה לשלוח ידו באיזה מסחר ועסק, אולי יצליח ה' את דרכו, ויראה ברכה בעמלו ובמשלה ידו, וכאשר חשב כן עשה, כאשר הגיע להעיר עמד ה' בעזרו, ונודמן לו איזה

מיד התעטף במליתו והתפלל במהירות רבה שלא כהרגלו לתמהון כל הנוכחים.

אחר התפלה מיהר הרה"ק לביתו, אחרי כמה רגעים כבר ראו אותו הולך ברחוב העיר, כאשר על כתפיו שני שקים גדולים מלאים מאכלים מכל המינים, וטרה והלך דרך ארוכה עד שהגיע לבית העלוב של הנ"ל, שהתגורר בקצהו השני של העיר, ומסר השקים לידו בתשואת חן ושב לדרכו, אז הודה האיש הנ"ל שאכן קיבל עליו הרה"ק בכל לבבו מצות 'ואהבת לרעך כמוך'.

ע"י הצדקה נצולים מבי"ד של מעלה

ואין אדם יכול לשער גודל שכרה של מצוה זו העומדת לו לעד, להצילו מדינה של גיהנם, ולזכות לחיי העולם הבא, כאשר ראיתי עובדא נפלא (בספר שיחות חיים דף יח) על הרה"ק מרוזין זי"ע שפעם אחת הגיע לשכון כבוד באיזה עיר, והתאכסן שם בבית גביר גדול שהיה בית גדול ורחב ידיהם ונאה מפואר עד למאוד.

בא', שבאמצע הדרך נפלה העגלה באחד הבורות המלאים מיט ורפש, העני ניסה בכל כוחו לחלץ העגלה משם במשך זמן רב, אבל לא עלתה בידו, וזעק במר קולו בבכי רב.

באותו זמן נסע בסמיכות לשם גביר אחד עם משרתו, וכאשר שמע הגביר קול הבכי, מיד שלח את משרתו לבדוק מה אירע שם, והשיב לו: יהודי נפל עם העגלה והסוס בתוך הרפש! מיד רץ הגביר למקום הרפש, וציווה למשרתו להוציא את העני ועגלתו מן הרפש, וכן עשה, וכאשר ראה הגביר שכמעט כלתה נפשו של העני מחמת הקור והעייפות, מיהר להחיותו עם יי"ש, והושיב אותו על העגלה, וליווה אותו עד לביתו שלא יפול שוב באחת הבורות הנמצאים על אם הדרך, כאשר הגיע העני לביתו, הבחין הגביר שהבית נמצא בחושך ואפילה ועניות נורא, עד שנכמרו רחמיו עד למאוד, והוציא מכיסו שש מאות אדומים ונתן לו, ואמר לו: שיקנה צרכי ביתו בשביל החג

עסק טוב שהרויח על ידו ששה זהובים, כמובן ששמחתו היתה עד אין לשער, ומיד הלך וקנה קמח, והלך להאופה כדי שיאפה לו מצות, אבל האופה אמר לו שימתין עד שיגמרו העשירים לאפות קודם את המצות שלהם, בלית הברירה המתין העני עד רדת הלילה, אז גמרו העשירים לאפות המצות שלהם, ואז לקח האופה את הקמח מאתו ואפה לו מצות.

העני הסתפק מה יעשה עם המצות, שהיה ירא לחזור לביתו בחשכת הלילה, כי הדרך היה משובשת למאוד, מלא בורות של מים מיט ורפש, וחשש שמא יפול בהם, אבל מצד שני היה קשה לו להשאר בעיר עד שתאיר היום, שידע שנפשות בני ביתו עטופים ברעב ובחושך ואפילה, שלא היה בידו לקנות גרות להאיר את החשיכה, וגברו רחמי האב והחליט לחזור לביתו, בהיותו שם מבטחו בה' שישמור את דרכו, ונסע בעגלתו לביתו, ונתקיים בו הפסוק (איוב ג, כה) 'את אשר יגורתי

להרבה, מיד הביא המלאך את העני עם אשתו וששה בניו ואביו ואמו, והניח גם אותם על כף הזכיות, מצבו השתפר בהרבה, אולם לא הספיק להכריע את העבירות הרבים, מיד הלך המלאך וקיבץ את כל הרפש והטיט שהיהודי נפל לתוכם, וגם העגלה והסוס, והניחם על כף הזכיות, ותיכף הכריע את הזכיות את עבירות, ונגמר דינו להיות מנוחלי עולם הבא.

ואז פנה הרה"ק מרוזין לבעל האכסניא, ושאל אותו: האם שמעת מה שספרתי לך, לפעמים אפילו 'בלאטע' (טיט ורפש) של יהודי יש בכוחה להציל מדינה של גהינום, ולמה תתאונן על הלכלוך הנגרם מרגלי האנשים הנכנסים לתוך ביתך?, שאין זה רק להנאתך ולטובתך!.

ובודאי הדברים אמורים גם בענין 'קמחא דפסחא', שכל הזוכה ליתן מכספו בשביל מצוה זו, צדקתו עומדת לעד, שאחרי מותו יתוספו לכף הזכיות כל

בהרחבה, ומהכסף הנשאר לפליטה יוכל לבנות לו בית כראוי! והגביר שב לביתו.

אחרי תקופה קצרה מת הגביר, ובעלותו לשמים הביאו אותו לפני בית דין של מעלה, ושאלו אותו: 'האם עסקת באמונה?' ועדיין לא הספיק לענות בעצמו, וכבר נקבצו ובאו כל הצדדים אלפי מלאכי חבלה, וכל אחד צעק שנברא מעבירה פלוני או פלוני, וכמובן שתיכף יצא פסק דינו לגיהנם.

אבל טרם שחתמו פסק דינו, בא מלאך אחד לפני בית דין של מעלה, וצעק: איך אפשר לפסוק לו גיהנם, הלא החיה עשרה נפשות מישראל, העני ואשתו והוריו הזקנים וששה בניו, והמחיה נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא? אמרו לו הבית דין של מעלה: אדרבא, פתח פיך להמליץ טוב בעדו! מיד אמר המלאך: שישקלו את העבירות והמצוות על כף מאזנים! אמנם העבירות הכריעו את כף המאזנים

הנפשות אשר החיה אותם בנדבת לבו, להטות הכף לזכותו ולהצלחתו, ולקבל חלק בעולם עושר וכבוד.

פסח

ובנו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע הסביר את הדבר במשל נפלא: שני סוחרים נסעו ליריד למכור את סחורתם, והצליח ה' את דרכם למכור הכל בזמן קצר, ועל כן החליטו לחזור ברגלם, שהרי חזרו מוקדם ממה שחשבו בתחילה.

לאחר כמה שעות הליכה מייגעת בשמש הקופחת מעל ראשם, כבדו רגליהם, ורצו לנוח מעט מעמל הדרך ולתת תנומה לעפעפיהם, ולאגור כח להמשיך בדרכם, אבל חששו לשלום צרור כספם, והתבוננו היכן אפשר להחביא אותם, והביטו כה וכה, ויראו כי אין איש, רק עדר של פרות רועות שם, לכן שכבו לישון על הדשאים, ואת צרור הכסף תלו על אחד העצים.

לבדוק מהיכן בא עבירה לידו

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע הקשה פעם בעת שריפת חמץ, על לשון המשנה 'אור לארבעה עשר בודקין את החמץ', למה אמרו 'את החמץ', טפי הוי להם לומר בודקין 'מן החמץ'!?

ואמר לבאר, דהנה כשהאדם עושה חשבון בלבו, ובודק את עצמו, האיך עבד את ה' עד עתה בקיום המצוות, ומוצא את עצמו חייב, אז צריך גם לחשוב ולחקור המקור והשורש מהיכן בא לו העבירה, בכדי לעקור אותה מהשורש, והרי 'חמץ' רומז על 'יצר הרע', על כן אמר התנא בודקין 'את החמץ' דייקא, כלומר לבדוק אחריו ולראות מהיכן בא החמץ הזה, דהיינו יצר הרע.

בגללים במקום הכסף, ובסכלותם הרבה תמהו איש אל רעהו ואמרו: איך יתכן שהפרות הגיעו לראש האילן ונטלו את צרור הכסף ומילאו אותו גללים?! ומיד התנחמו ואמרו: וכי אפשר לנו לילך אל הרב לדין תורה עם הפרות?!

וכל אחד מבין שאם היה שכל בראשם, היו מהפכים את הקושיא לתירוץ, דמכח קושייתם האיך יתכן שהפרות עלו על העץ ליטול את כספם, היו צריכים להבין ולהשכיל שבודאי יש רועה אשר חמד בכספם, והוא עלה על העץ וגזל את רכושם.

והנמשל הוא: האדם ירד לעולם הזה עם תרמיל, דהיינו כיס 'הלב', וצריך למלאותו באבנים טובות ומרגליות על ידי קיום התורה ומצות, אולם לפעמים נרדם האדם על משמרתו, כאותם סוחרים שנתנו תנומה לעפעפיהם, ובשעה זו בא יצר הרע ומרוקן את לב האדם מכל הרכוש שצבר בתרמילו, ומכנים במקומם גללים, שהם עוונות ותאוות רעות ר"ל.

אבל הסוחרים האלו לא הבינו שפרות אינן רועות לבדן בשדה המרעה, ומוכרח להיות גם רועה המנהיג את העדר. ואכן הרועה ראה איך שתולים את המעות על העץ, והמתין עד שהם נרדמו, ואז מיהר אל העץ ונטל את הכסף לעצמו, ואז חשב לעצמו כדת מה לעשות שהסוחרים לא יתפסו אותו במעשה הגניבה, שאם יכרח עם הפרות הרי בודאי יתעוררו הסוחרים מקולם, ואם יכרח בלי הפרות יכעס עליו הבעלים של הפרות, ואז נפל ברעיונו עצה טובה, הוציא את המעות מהתרמיל ומילא אותם בגללים של הפרות, כדי שלא ירגישו הסוחרים שהתרמיל הוא ריק, וחזר והניח התרמיל על העץ והתחבא במקומו.

ואכן תחבולתו עלתה לו, הסוחרים התעוררו משנתם, ושמחו מאוד לראות שהתרמיל נשאר תלוי על העץ, אבל כאשר פתחו את התרמיל, חשכו עיניהם בראותם שהוא מלא

עריכת הסדר של הרה"ק
מבארדיטשוב

בספר רזא דעובדא (שער האותיות לפסח אות א) מסופר: שהיה ידידות אמיצה ונפלאה בין הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע והמגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע, ופעם ביקש הרה"ק מבארדיטשוב מהמגיד מקאזניץ שרצונו להסב אתו ביחד בליל התקדש חג הפסח בעריכת הסדר, אבל כיון שהמגיד מקאזניץ היה איש חלש למאד, אחזו פחד להיות עם הרה"ק מבארדיטשוב בצוותא, כי הכיר היטב את עבודתו שהיתה בהתלהבות ברשפי אש, ובקולות ותנועות משונות, בריקודין על השולחנות והספסלים שלא כדרך הטבע, והבין שאין זאת לפי כוחו, ולא רצה להסכים, אבל הרה"ק מבארדיטשוב עמד איתן בדעתו שרצה להיות דווקא בצוותא עם הרה"ק מקאזניץ, עד שהגיעו לעמק השוה, שיהיו בבית אחד ובשני חדרים נפרדים.

בליל התקדש החג, נכנס המגיד מקאזניץ לחדרו, ואת הדלת סגר אחריו, וסידרו שולחנו

אמנם אין לך אדם שאין לו שעה שמתעורר משנתו ובודק את לבו, ואז לתדהמתו הרבה מוצא שם 'גללים', אך במקום לבחון מהו המקור של הגללים, כדי להוציאם מלבו, ולהחזיר לעצמו את רכושו, הרי הוא מתייאש ומשלים עם מצבו השפל.

אולם המשכיל בעת ההוא מבין שהקושיות הם עצמם התירוצים, שהיצר הרע הוא המכשיל את האדם בעת תרדמתו, כמאמר החכם (חוכת הלכות שער יחוד המעשה פרק ה) 'אתה ישן והוא ער לך', והוא אשר גזל ממנו את כל אוצרותיו, ועל כן ימהר לרדוף אחריו, ויתבע ממנו את רכושו, ויעמוד על המשמר מכאן ולהבא שלא להרדם שנית בתרדמת הזמן.

ולזה אמרו אור לארבעה עשר 'בודקין את החמץ', לרמוז שהאדם צריך לבדוק ולהתבונן מהיכן המקור והשורש של החמץ - שהוא היצר הרע, אשר מלא את לבבו בשטותים והבלים, ולהחזיר את האבדה היקרה שהוא הנשמה הטהורה.

הפמליא של מעלה ירדו לשימוע
אמידת הגדה וקינוח

בימי חורפו של הרה"ק ר' יצחק מראדוויל זי"ע כאשר היה משכנו בעיר נאדבורנא, כשרצה להתחיל עריכת הסדר בליל פסח, שלח את משמשו להביא מים לנטילת ידים, כי בימים ההם היו בארות המים בחוץ, אולם עבר זמן רב, והמשמש בושש לחזור עם המים, שלח הרה"ק מראדוויל את הרבנית לראות מדוע מתעכב המשמש לבוא עם המים, אולם הרה"ק חיכה גם עליה עד בוש, וגם היא לא חזרה, ובלית ברירה יצא בעצמו לחוץ לראות פשר הדברים.

בצאתו לחוץ, ראה קהל גדול עומדים צפופים ליד חלון יהודי אחד, ומקשיבים לקולו האריך שהוא אומר ההגדה, וגם המשמש והרבנית עומדים שם, וניגש גם הרה"ק מראדוויל לשמוע ולהבין על מה עומדים שם המון עם רב, וראה האריך שהיהודי אומר דף אחד מהגדה של פסח, ואחר כך דף אחד ממגילת איכה, וכך

המהור, ופתח בסדר הלילה ואמירת ההגדה, והרה"ק מבארדיטשוב נכנס לחדרו המיוחד לו, והתחיל בעריכת הסדר כדרכו בקודש בהתלהבות ובקולות, ובהגיע באמצע אמירת ההגדה, למה שאומרים 'מצה זו שאנו אוכלים על שום מה', שלחבת עזה התבערה בו, ובהתלהבות עצומה קם משולחנו, ונכנס לחדר שבו הסב המגיד מקאזניץ, וקפץ ודילג על שולחנו, ושיבר והפך את כל הערוך על שולחנו, ורץ עד המגיד מקאזניץ, וברשפי אש אחז בידיו בשני כתפיו, והתחיל לנענע את גופו החלוש, ופתח ואמר בקולות עצומים ובאש יקוד: 'הייליגער קאזניצער מגיד', מצה זו שאנו אוכלים על שום מה... והיה בהתפשטות הגשמיות לגמרי, עד שלא חלי ולא הרגיש שמנענע גוף חלוש כזה בכל כוחות אש שבערה בו, ולא ידע כלל שכל הכוסות נשברו, וכל היין נשפך, מרוב ההתלהבות, ומה גדלו דרכי הצדיקים ועומק עניניהם.

בג"י כבר היה להם די מרור

פעם אחת בליל הסדר אצל הרה"ק בעל אהבת ישראל מוויזניץ זי"ע היה חסר מרור על השולחן עבור המסובים, קרא אחד החסידים בקול להגבאי, שילך להביא עוד מרור בשביל היהודים האורחים, כאשר שמע זאת הרה"ק מוויזניץ נענה ואמר: יודען דארפן נישט נאך מרור, זיי האבין שוין געהאט גענוג מרור! (יהודים אין צריכים יותר מרור, כבר היה להם די מרור!) (קדוש ישראל עמוד קנו)

תפילת שמונה עשרה באמצע ההגדה

בספר אדמור"י בעלזא (ח"ג דף 70) מסופר, שאחרי הסדר היה המנהג בבעלזא לצאת לרחובות העיר כדי לשמוע עריכת הסדר מפי יהודי העיר, פעם כשיצא הרה"ק השר שלום מבבעלזא זי"ע בליל הסדר, עם הגבאי ר' אלימלך לרחוב, שמעו איש אחד מסיים את הברכה 'גאל ישראל' ותיכף מתחיל בתפילת 'שמונה עשרה', פרץ הגבאי בצחוק, הוכיחו השר שלום ואמר: בתפילה זו פעל

המשך על הסדר הזה, וכל השומעים צחקו מאוד מזה.

ושורש המעשה היה, כי באמצע השנה נתן אותו יהודי לכורך את ההגדה של פסח לכרכו, וכן גם הקינות ומגילת איכה, אבל הכורך הזה היה לץ יליץ, התחכם וכרך דף אחד מההגדה, ודף אחד מהקינות ואיכה, כי היהודי הזה כמובן שלא הבין פירוש המלות, ובהגיע ליל הסדר אמר היהודי הזה באמת ובתמימות כפי סדר הנכתב שם.

ואח"כ אמר הרה"ק מראדוויל שכל הפמליא של מעלה באו לשמוע אמירת ההגדה של יהודי זה האומר בתמימות לשם שמים, ולכן כל אחד כשניגש אל החלון כדי לשמוע את ההגדה הנפלא הזאת, לא היה יכול לזוז משם בשום אופן מחמת הקדושה הגדולה שהיה שרוי שם, וע"כ נמשך כל איש ואיש לעמוד שם במקום נפלא זה, ואף שלא הרגישו בזה, אבל נשמתם הרגישה בשורש הקדושה היה שורה שם, לבלתי תוכל להפרד ממקום הקודש.

בעיניהם כל הנסים והנפלאות, והרי בזמן ראייה אין צריך לאמונה, מכל מקום גם האמינו בה'.

וכמו כן אמר לפרש בזה מה דכתיב גבי אברהם אבינו

(בראשית טו, ו) 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה', שהרי השי"ת הגביה את אברהם אבינו למעלה עד הרקיע, וראה הכל בעיניו, מכל מקום והאמין בה', על כן השי"ת החשיב לו הקב"ה דבר זה לצדקה.

לפתוח הדלת בעצמינו - הכנה דבא

הרה"ק רבי וואלף מסטריקוב זצ"ל הקשה: מדוע אנו פותחים את הדלת באמירת 'שפוך חמתך' לאחר הסעודה, ואין אנו פותחים את הדלת באמירת 'כל דכפין ייתי ויכול' לפני הסעודה, הרי השאלה נשאלת מעצמה, כיצד מזמינים אורחים כאשר הדלת נעולה?!

והשיב ואמר: שאין הכוונה כפשוטו, אלא נרמז כאן

כלל גדול בהשגת מדריגות ברוחניות, כי כליל הסדר נפתח שער לכל אדם, אשר יוכל להכנס

האיש הזה הרבה מאוד, הוא היה חשוך בנים, ועכשיו נושע בזרע של קיימא!

האמונה יותר מהראיה

בספר שיח זקנים (ח"ב דף קפו) מסופר, שפעם בעת עריכת הסדר של הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, כשאמרו 'שפוך חמתך' שלח הרה"ק אחד מהילדים שיפתח את הדלת לכבודו של אליהו הנביא, כשבא הילד בחזרה, שאלו הרה"ק: האם ראית את אליהו הנביא?! ענה: לא! ושאל אותו נכדו הרה"צ ר' יוחנן טווערסקי זצ"ל ממוזשאי: האם אמת נכון הדבר שרואים את אליהו הנביא?! ענה הרה"ק בזה"ל: 'מ'זעט, מ'זעט, אבער דער וואס גלייבט אזן ער זעט נישט, איז אסאך אסאך העכער' (רואים, רואים, אבל זה המאמין ואינו רואה, הוא גבוה יותר בהרכה).

וסיים הרה"ק ואמר: שזהו כוונת הכתוב (שמות יד, לא) 'וירא ישראל וגו' ויאמינו', שאפילו שראו

כניסת החג, שהרי הקדושה בא בבת אחת, ולכן מוכרח להכין עצמו מקודם להיות ראוי לקבל אור הגדול הבא בפתע פתאום, כמו שכתב בעבודת ישראל (עניני פסח) לבאר מעלת חג הפסח יותר משאר המועדים, דבכל מועד אינה באה הקדושה לאדם בפעם אחת, רק צריך להמשיך עליו הקדושה בתפלת ערבית ושחרית ומנחה, אבל בפסח בא הקדושה לאדם בפעם אחת, ולכן צריך הכנה, שצריך כל אדם לטהר עצמו כדי שיוכל לקבל אור הבהיר, משל למה הדבר דומה, להחמה שהיא זורחת ביותר, ומכל מקום צריכין החלונות להיות פתוחין, שאם יהיו סתומין לא תוכל החמה לזרוח אל הבית.

התעלות ברגע אחת

וכמו כן כתב בספר נגיד ומצוה (עמוד ק"מ לפסח) דלכן פסח הוא גדול מכל המועדים, כי בשאר המועדים, הזעיר (הקטן) הולך וגדול מעט מעט, אבל עכשיו בליל פסח נכנסים כל האורות ברגע אחד,

בו להשיג רוממות והארות גדולות, ולא רק זו, אלא שאנו מוזמנים להכנס ולקבל מלא חפניים, וזהו הרמז באמירת 'כל דכפין ייתי', שכל אחד יכול להכנס ולהתבשם מקדושת החג, אבל יש תנאי אחד, שנפתח את הדלת בעצמנו, להוכיח שאין בנו עצלנות, ויש לנו רצון אמיתי.

ובענין זה היה אומר בשם רבו השרף מקאצק זי"ע, לפרש דברי הגמרא (ברכות כה, א) שרבן גמליאל העמיד שומר בפתח בית המדרש והכריז, שכל מי שאין תוכו כברו (החיצוניות אינו כהפנימיות) לא יכנס לתוכה. והקשה: וכי השומר יודע מחשבות, כיצד ידע להבחין מיהו בבחינת תוכו כברו?! אלא השומר לא הניח בכלל לאיש להכנס, ומי שטיפס ונכנס מהחלון, סימן הוא שתוכו כברו, והוא באמת רוצה ללמוד!

הקדושה בא בבת אחת - וצריך לזה הכנה

אמנם האדם צריך להכין את עצמו בהכנה דרבה קודם

ושמחה, ואז לא יוכל המקטרג לבוא לפני המלך בדברים כאלו, ודבריו לא תזכרנה מחמת קול השמחה שנשמע בבית המלך, ובהכרח נשמט והולך לו.

הנמשל הוא: דבעת שרצה הקב"ה להוציא את אבותינו ממצרים, ולעשות במצרים שפטים, ידע שבפי המקטרג לומר מה נשתנה אלו מאלו, כמו שאמר על הים. אך בים כבר היה להם זכות האמונה, שהאמינו בה' והלכו אחריו במדבר בארץ לא זרועה, כמאמר הקרא (ירמיה ב, ב) 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה' וגו', לכן נתבטל אז דבריו נגד הזכות הלו. אמנם בתחלת גאולתם ממצרים, היו בדיוטא התחתונה במ"ט שערי טומאה, ואילו היה המקטרג יכול לקטרג עליהם, לא היה מה להשיב נגדו, ומה עשה הקב"ה?! האיר פתאום אור רב, והוריד אור הקדושה והמוחין דגדלות, עד שנתמלאו כל העולמות הקדושים שמחה וחדוה, והגיע האור אף לעולם הזה, וממילא בראות המקטרג גודל

וזהו שאמרה התורה (דברים טו, ג) 'כי בחפזון יצאת מארץ מצרים', שהתעלו ונכנסו להקדושה בחפזון וברגע אחד, וכל זאת היה בכדי שיוכלו לשבר כח הקליפות, מה שאין כן בשאר הזמנים שעולים ומתעלים רק במדרגה אחר מדרגה.

ביאור טעם ענין הג"ץ בדרך משל

בסידורו של שבת (ח"ב הדרוש הראשון) מבאר ענין זה בדרך משל, למלך בשר ודם שיודע שיש מקטרג הרוצה לבא לפניו לקטרג על בנו יחידו החביב עליו למאוד, והמלך אינו יכול להתחמק מקטרונו, שהרי מדרך המלך לעשות משפט אפילו לבנו, כי מלך במשפט יעמיד ארץ וכונן במשפט כסאו, ומה עושה המלך החכם הרוצה בטובת בנו, עושה בחכמתו לצוות לעבדיו ומשרתיו, שיהיו מוכנים לעת הלו כאשר רוצה המקטרג לבוא לפניו, לעשות לו חדוה ושמחה גדולה, ולשיר לפניו בכלי שירות בנעימה וזמרה, עד אשר יתמלא כל הבית אורה

התגלות האורות של יציאת מצרים

וטעם הדבר שזוכים דייקא בפסח לקדושה גדולה בבת אחת, שהרי בכל שנה ושנה בהגיע ימי הפסח הקדושים והנעלים, זוכים בני ישראל לקבל מאור הקדושה אשר נשפע עליהם בשעה שיצאו ממצרים, וכמו שביציאת מצרים נתעלו ברגע אחד ממ"ט שערי טומאה להשיג נ' שערי קדושה, כן נשפע עליהם כח זה בכל שנה ושנה, כמו שכתב בהיכל הברכה (פרשת ראה) שבעת שיצאו ישראל ממצרים, השיגו שער החמישים של הקדושה, אולם ביציאת מצרים היה הארה בעלמא לפי שעה, שאחר כך נסתלק מהם בימי ספירה, אבל בליל פסח, כל מי שבשם ישראל יכונה, משיג איזה בחינה ממדרגה זאת, כל אחד לפי בחינתו.

התעלות משפּל המצב למדרגה עליונה

ומצינו שעל ענין הלזו סובב והולך מאמר ההגדה, 'רשע מה הוא אומר, מה העבודה הזאת

האור ההוא, אזי נסתם פיהו, גם ידיו רפו ורגליו תמערנה מלבוא לפני המלך ה' בעת שאור פני מלך חיים.

וממתיק בזה ענין 'חוזק יד' הנכתב אצל יציאת מצרים, שהקב"ה חזק האור שלא בסדר הראוי, בכדי להשבית את השטן והמקטרג. וכל השבחים שאנו אומרים בלילה הזו, הכל סובב הולך על בחינות האור הזה שנתגדל פתאום, בכדי שלא יוכל המקטרג לקטרג על אדם מישראל, ולכן כל הדינים בטליון ומבוטליון, וכל חייבי גיהנם נייחין גם בשעה זו, אף שבשאר הלילות דינא תקיפא שלטא, אך כיון שנתגדל האורה כ"ב, אין פתחון פה לקטרג, וכיון שאין פה למקטרג, ודאי שנייחא לכולם יהיה, כי הקב"ה חפץ בטובת בריותם ולא בעונשם, וגומל אף לחייבים טובות, אם לא כשעומד השטן ומסטין עליהם, דאז בהכרח מלך במשפט יעמיד ארץ, ובמקום שאין מקטרג ודאי שאין הדינים שולטים אז.

האמונה ובכח האחדות יכול
לצאת מאפילה לאור גדול.

גודל האורות שמשיגים בפסח

והכף החיים (הל' פסח סימן תע"ג ס"ק
קנב) כתב בענין הלזו, דכל
האורות שנתגלו בליל פסח
ביציאת מצרים מתגלים בכל
שנה ושנה, ולכן מרגיש אדם
בעצמו כליל פסח שיש לו הארה
ושמחה יותר משאר לילי יום טוב
ושבת.

ואילו בזרע קודש כתב, דהשגת
בני ישראל כליל התקדש
חג הפסח, לילה ראשונה של פסח,
הוא יותר מהשנה שהיו לבני
ישראל אז על הים.

הרשע הגמור ביותר נהפך לצדיק

מסופר על הרה"ק בעל הישמח
ישראל מאלכסנדר זי"ע,
דבשנה אחת כאשר נכנס לבית
מדרשו לערוך את הסדר, נענה
ואמר לפני הקהל: מי שאיננו
מאמין כי גם הרשע הגדול ביותר
יכול להתהפך בלילה הקדוש הזה

לכם, לכם ולא לו, ולפי שהוציא
את עצמו מן הכלל כפר בעקר,
ואף אתה הקהה את שניו ואמור
לו, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי
ממצרים, לי ולא לו, אלו היה שם
לא היה נגאל'.

והעיר בישמח ישראל החלילה
לומר שבעל ההגדה מדבר
ברשע גמור, רק קאי על אדם
שאומר נואש מהתשובה, שמחזיק
את עצמו שהוא משוקע כל כך,
ומדמה בנפשו כי אין לו תועלת,
ולא יועיל לו ההתחברות
וההתכללות בכלל ישראל, ולזה
יקרא 'כופר בעיקר', כי מוציא את
עצמו מן הכלל ישראל. ואף אתה
הקהה את שניו ואמור לו בעבור
זה עשה ה' לי' דייקא בצאתי
ממצרים, שגם במצרים היו ישראל
משוקעים במ"ט שערי טומאה,
ואעפ"כ גאל אותם הקב"ה, וכן
עתה מחויב כל איש ישראל
להאמין ולומר בעבור זה עשה ה'
לי' דייקא, כי גם עתה כלילה הזה
מתעורר כח זה שאפילו מי שהוא
משוקע מאוד ועומד בשפל
המצב ובדימוא התחתונה בכח

(בהנש"פ חיים ואמונה) דיבר בקדשו בבחינה זו, לפרש נוסח ההגדה, כל דצריך ייתי ויפסח, שהקב"ה נקרא 'כל', כי הוא כל יכול ורב להושיע, 'כל דצריך' מי שמרגיש בנפשו שצריך להתקרב להשי"ת, 'ייתי ויפסח' 'פסח' הוא לשון חמלה, מלשון פסח וחמל (רש"י שמות יב, כג), 'ייתי' ויבוא לעבדו בליל התקדש החג, שאז בודאי יחוס וירחם השי"ת עלינו, ונזכה מעתה להתקרב אליו ית"ש.

תפלה שיקרב אותנו לעבודתו

עוד דיבר בקדשו אאזמו"ר זי"ע (שם) לפרש נוסח ההגדה, 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו', שבעל ההגדה מדויק בלשונו 'ועכשיו קרבנו המקום', לרמז לנו שאפילו הרחוקים מעבודה האמיתית, ולא התעוררו עד עכשיו ברגשי קודש, ואפילו אם ח"ו הגיעו עד מדריגת עובדי עבודה זרה, מכל מקום עכשיו בליל פסח, מפאת קדושת הזמן, 'קרבנו המקום לעבודתו'. ואמירת

לצדיק גמור, הוא הרישע הנאמר בהגדה!

בשנה אחרת כאשר הרה"ק הישמח ישראל התחיל את הסדר, צעק בקול גדול: 'קדש', קדש את עצמך, אל תחמיץ את ההזדמנות הניתנת לך בלילה הזה לעלות ולהתעלות, 'ורחיץ', מהר את עצמך ורחץ מעבירות שבידך, ורק אז תעמוד על מצבך השפל שהנך נמצא בו, 'כרפס' התבוננו בכרפס, דבאמת הוא ירק כמו שאר ירקות, רק שונה מהם בדבר אחד, העלין שלה יוצאים לחוץ והירק עצמו טמון עמוק באדמה, בכל השנה אין איש שם לב אליו, אבל בליל הסדר עולה על שולחן מלכים, קחו מוסר ותלמדו ממנו, אף שבכל ימות השנה אתם שקועים בכל מיני מעשים חומרניים, כמו הכרפס אשר שקוע באדמה, אבל אם תרצו, מסוגלים אתם להגיע בלילה הזה למדריגות רמות ונשגבות.

הקב"ה מרחם ומקרב כל איש ישראל

אאזמו"ר הרה"ק רבי צבי הירש מקרעטשניף זי"ע

היותר מסוגל לזה הוא יומא
דפסחא, וזהו 'ביום ההוא' דייקא.

משיג קדושה אפילו שלא הסיד
טומאתו מעליו

מאמר זה הוא מעין תפילה, שאנו
מבקשים על ידי כך להתקרב
לעבודתו ית"ש.

הקב"ה מגלה אהבתו וגילויו שכינתו

וכל אדם זוכה להשיג קדושת
היום הזה, כמו שכתב
הרה"ק מקאסוב זי"ע בתורת חיים
לבאר הרמז בשתי הסימנים
הראשונים של 'קדש ורחץ',
שמרמזו על גודל קדושת ליל
הסדר, והקדושה הגדולה שזוכה
האדם להשיג בה, שאף על פי
שבכל השנה צריך האדם מקודם
לרחוץ את עצמו מכל טומאה, ואז
יוכל לבוא לידי קדושה, אבל בליל
פסח אינו כך, שהרי בני ישראל
היו משוקעים במ"ט שערי טומאה
במצרים, וכמעט שנפלו בשער
החמישים ר"ל, וע"כ הוצרך
הקב"ה לדלג על הסדר הרגיל,
כמו כן בכל שנה ושנה בהגיע ימי
הפסח צריך האדם להתחזק
באמונה שלימה, שבליל זה יוכל
לבוא לידי קדושה, אפילו שלא
הכין עצמו כראוי לרחוץ את
הזוהמא מאתו, ואחרי הפסח ירחץ

ואף גם זאת, שבלילה הזה זוכים
בני ישראל לאותות אהבה
וחיבה יתירה מאת הקב"ה, כמו
שכתב בתפארת שלמה מגודל
קדושת לילה זאת, אשר השי"ת
כביכול מתדבק עם כל אחד ואחד
מבני ישראל, כמו שנאמר (שמות יא,
ה) 'כחצות הלילה אני יוצא בתוך
מצרים', כי בכל חצות לילה
השי"ת נכנס בנן עדן להשתעשע
שם עם הצדיקים (זוהר ב לו, ב), אבל
בלילה זאת אינו נכנס לנן עדן,
רק בתוך בני ישראל העושים רצונו
במצות הנהוגים בלילה זאת,
באכילת מצה וסיפור יציאת
מצרים, וזהו שאמר 'ובמורא גדול
זה גילויו שכינה'.

וכן כתב גם בקדושת לוי (פ' בשלה)
על הפסוק (שמות יד, ה) 'ויושע
ה' ביום ההוא', שיש ימים
שהקב"ה משפיע טובו לעמו
ישראל, ומגלה להם אהבתו, והיום

ולפנים, כמו שכתב המהר"ל ז"ל
 לבאר הטעם שלובשים 'קיטל'
 בעת הסדר, להורות שכל איש
 ישראל זוכה בלידה הזו להיות
 במדרגתו של הכהן הגדול הנכנס
 לפני ולפנים, וכל בית הוא
 בבחינת קודש קדשים, וכאילו
 מקריב בו את הקטורת לריח ניחוח
 לפני ה'.

באים לדביקות בה'

והקדושה הלזו מביא את האדם
 לדביקות בה', כמו
 שסיפר הרה"ק הרמ"ח מסלאנים
 זי"ע (מאמר מרדכי הוספות דף לד)
 שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע פעם
 אחת בליל פסח נתלהב עד
 למאוד, וצעק, בהתלהבות ותשוקה
 גדולה, רבנו של עולם, אדער
 איך זאל אין דיר אריינגיין.
 אדער גיי דו אריין אין מיר' (או
 שאכנס אני כן, או שאתה תיכנס בי, כביכול),
 ומגודל ההתלהבות והדביקות דפק
 על השולחן ולא השגיח על כל
 הדברים שמונחים עליה, ונהפכו
 כל הכלים היקרים שעמדו על
 השולחן, ונשפכו כל המאכלים.

עצמו מטומאתו לאט לאט
 בהדרגה עד חג השבועות.

אהבה מקלקלת את השורה

הרה"ק האמרי אמת מגור זי"ע
 הסביר בטעם הדבר,
 שבחג הפסח אפשר להגיע
 למדריגות נעלות בקדושה, אף אם
 עדיין לא עזבו לגמרי את הטומאה,
 כי פסח הוא בבחינת 'אהבה', שבו
 מתחזק אהבת השי"ת לעמו
 ישראל, והרי 'אהבה' מקלקלת את
 השורה, ועל כן הקב"ה משפיע
 לבני ישראל שפע קדושה אפילו
 שעדיין אינם ראויים לזה, וזה נרמז
 באמרו (במדבר ט, יא) 'על מצות
 ומרורים יאכלוהו', שאפילו כאשר
 יש עדיין בהאדם בחינת מרורים
 הוא היצר הרע, מכל מקום אפשר
 לקבל את השפעת הפסח.

זוכים לקדושה בבחינת כהן הגדול
 הנכנס לפני ולפנים

יתירה, מזו מצינו שהקדושה אשר
 זוכים בליל זה הוא דומה
 לקדושת כהן גדול הנכנס לפני

למהרת המחשבה, על בן האדם
נעשה משובח.

ביטול מחשבות זרות מחמת השגת
אמונה השלימה

וכן כתב הרה"ק מרימנוב זי"ע
דברים נפלאים בגודל קדושת
ליל הפסח, שפסח הוא זמן
הגאולה השלימה לבני ישראל, עד
שיכולין לבוא אל תכלית הידיעה
השלימה באמיתות מציאותו ית"ש,
איך הוא סובב וממלא כל עלמין,
ולית אתר פנוי מניה, וזה גורם
שיתבייש לחשוב מחשבות זרות,
מחמת שיאמין באמונה שלימה
שהקב"ה יודע כל מחשבותיו.

והנה יש רגע אחד באותו הלילה,
שבו נכנסו ישראל במצרים
אל האמונה השלימה, כמו שכתוב
(שמות יב, כט) 'ויהי בחצי הלילה וגו',
וזה הדבר הוא נצחי גם לדורות,
ואף עתה אם ישמור האדם את
עצמו מתחילת הלילה מכל פניה
ומחשבה זרה, רק יעמיק את שכלו
במחשבות קדושות וטהורות, עד
שיעבור עליו אותו הרגע, אזי יוכל
לבא אל האמונה השלימה
שהשיגו אז אבותינו בצאתם

סיפור יציאת מצרים מבטל מחשבות
רעות

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע אמר,
שסגולת מצות יציאת
מצרים, לבטל מלב האדם
מחשבות רעות, שתהא מחשבתו
של האדם טהורה וקדושה, שהרי
במצרים היו לבני ישראל הרהורים
לעבוד עבודה זרה, וכבר אמרו
חז"ל שהיו בהם עובדי עבודה זרה
ממש (שמו"ר טו, ב; כא, ז), והקב"ה
הוציא אותם ממ"ט שערי טומאה
והביאם למ"ט שערי בינה (זו"ח פ'
יתרו). ועל כן כאשר האדם מספר
זאת באזני בנו ובן בנו, ממשיך
עליהם בחינה זו, שיטהרו ויזכו
מכל מחשבת פסול, ויזכו לאמונה
טהורה והכרה ברורה באחדות
הבורא, כמו שאמר הכתוב (שמות
י, ב) 'ולמען תספר באזני בנך ובן
בנך וגו', ומסיים 'וידעתם כי אני
ה'.

ובזה מבאר מה שאומרים בנוסח
ההגדה, 'וכל המרבה לספר
ביציאת מצרים הרי זה משובח',
שקאי על נפש האדם, דכיון
שמרבה ביציאת מצרים המביא

יפה סגולתה להמשיך נסים ונפלאות, כי מבואר בספרים סגולה נפלא להמשיך נסים, על ידי שמספרים נסים שכבר נעשו לישראל, שבזה ממשיכים למעלה התעוררות במקום שהוא שורש כל הנסים, להמשיך עוד נסים ונפלאות כיוצא בהם.

והרה"ק המגיד מזלאטשוב זי"ע אמר כי באותיות אלו 'סיפור יציאת מצרים', נמצא החיות והכח של פעולות הללו, כי הכל הוא בכח אותיות התורה.

יכולים לקרב את הגאולה

אמרו חז"ל (ראש השנה יא, א) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, וע"כ בליל הסדר הזמן מוכשר לעורר רצון העליון לקירוב הגאולה, וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות ברחמיו העצומים, וכידוע שהצדיקים הקודמים זי"ע השתדלו לעשות פעולות הרבה לקרב הגאולה.

וכנודע ומפורסם העובדא בשלשה מראשי צדיקי ומאורי

ממצרים, שהדבר הזה הוא נצחי בכל שנה ושנה, לולי עוונותינו המבדילים בינינו לבין אבינו שבשמים, אשר בעבור זה אין אנו יכולים לעלות ולראות את כל זה.

צריך להכין עצמו לזכות לרוח הקודש

וחובת האדם להתעלות בליל זה בקדושה גדולה ויתירה עד שיזכה למדרגת רוח הקודש, כמו שהיה רגיל הרה"ק מסאטמאר זי"ע לומר כמעט בכל שנה בליל הסדר בשמו של הרה"ק ר' יהושע מקראלי זי"ע, שמי שאין לו רוח הקודש בליל הסדר אינו בגדר איש... וגם כאשר רצו להפריע אותו מסדרי עבודתו בימי חודש ניסן בשביל צרכי הכלל והפרט, היה אומר שבחודש ניסן צריך האדם להכין את עצמו בהכנה הרבה לקראת עריכת הסדר, שהרי צריכים להגיע בו לידי רוח הקודש...

סיפור יציאת מצרים ממשיך אותם הנסים

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע אמר, שסיפור יציאת מצרים

לחוג את פסח בצל אביו הק' בקאלוב, אבל אשתו לא היתה ברצונה לעזוב את אביה, אבל פקודת אביה הק' שמרה נפשה, שציוה עליה לעשות רצון בעלה, ונסעה אתו. בהיותה שם ראתה שבליל התקדש חג התמהמה חותנה הרה"ק מקאלוב זמן רב ולא ערך הסדר, עד שהגיע לשם עגלה, שבתוכה ישבו שלשה פריצים וארבעה נסיכות, וחותרה הק' שוחח עמהם זמן מה בלשון מדינת אונגארין, ורק אחר כך נפנה לערוך את הסדר, הדבר היה זר מאוד בעיניה. תיכף אחר החג חזרה לאביה הק' והיה בדעתה להתאונן לפניו על שציוה עליה לנסוע לקאלוב, אבל תיכף כשנכנסה אליו, טרם שפתחה פיה לדבר כבר הקדים אותה ואמר לה: הלא ראית שלשה אבות וארבעה אמהות, שבאו לחותנך להסביר לו סיבת אורך הגלות, כדי שלא יעשה פעולות לדחות הקץ!

וכל זה ראה הרה"ק מלובלין ברוח קדשו, ואשר על כן אמר

החסידות, הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, הרה"ק היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע, הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע, שבשנה אחת נמנו וגמרו שלשתם בעצה אחת, שבליל התקדש חג הפסח יעשו כל אחד פעולות לעורר את הקץ, אמנם בליל פסח נענה הרה"ק מלובלין ואמר ברוח קדשו: 'אין פרשיסחא האט זיך די רעביצין שיינדיל ציבייזערט, אין קאלוב רעכט מען אפ דעם סדר אויף אונגאריש, אליין קענען מיר נישט' (בפרשיסחא התרגמה הרבנית שיינדל, בקאליב עורכים הסדר בשפת מדינת אונגארין, ולבד אין אנו יכולים).

אח"כ נודע פשר דבריו, כי בפרשיסחא נתעורר סכסוך ורוגזה בין הרבנית שיינדל מחברתו הטהורה של היהודי הק', ובין חמותה אמו של היהודי הקדוש, מי מהם ישב בראש השלחן.

בקאלוב היה המעשה כך, בתו של הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב זי"ע היתה כלתו של ר' אייזיק'ל מקאלוב, ובעלה רצה

רבים, שקאי על כל הלילות של השנה.

וכן כתב בשפת אמת (לפסח שנת תרנ"ב), בפסוק זו 'ליל שמורים לכל בני ישראל לדורותם', שמליל פסח נשאר שמירה על כל ימי השנה, כמו שהיו אז שמורים לדורות, כמו כן בכל שנה נשאר שמירה מליצה זו לכל ימי השנה. וזה רמז 'האפיקומן' להשאיר חלק מהמצה על כל השנה, שהוא לשמירה.

שמירה על הדיבור לכל ימות השנה

בספר מי השילוח להרה"ק מאזכצא זיע"א (פ' בא) מביא על הפסוק (שמות יג, ט) 'למען תהיה תורת ה' בפיך', דהנה בלילה הראשונה של פסח, ציוה השי"ת שאדם יברר ויוכח ויטהר את פיו, כי כוחות הפה המה אכילה ושתיה ודיבור, והנה כנגד אכילה ושתיה ציוה השי"ת מצות אכילת מצה ושתית הכוסות, שבזה יתבררו ויתוקנו אכילות ושתיות של כל השנה, שהמצות האלו יגנו על האדם על כל השנה

שנשאר הוא לבדו במערכה זו. (מובא בספר ירבה תורה וואוידיםלאוו ח"ב יוחסין דף כט)

קירוב הגאולה בזכות האמונה ובכח התורה

הרה"ק ר' משה מקאסוב זי"ע בספר לקט עני, כתב לפרש הפסוק (שמות יב, מב) 'ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שימורים לכל בני ישראל לדורותם', שיש כאן רמז נאה ונכון, שכל איש מישראל יוכל לצאת מעבדות לחירות, הן ברוחניות והן בגשמיות, כמו שהיה במצרים, כי הליצה הזה שמור לדורות לעשות בו נסים ונפלאות לישראל.

שמירה על כל השנה אם נשמר מחטא באותו הליצה

בתפארת שלמה (לשבת הגדול) מפרש הפסוק (שמות יב, מב) 'ליל שימורים הוא לה', פירוש, הליצה הזאת יש בה כח לתת שמירה על כל הליצות מכל השנה, וזה אומרו 'שמורים' בלשון

שיערה חכמתו ית"ש, שאכילת מצה כל שבועה יהיה די לכל אש הישראלי, להגן עליו שלא יחלה חולי הנפש מחמת אכילת החמץ כל השנה, שהשארית הקדושה שנשאר לו על ידי אכילת המצה מגינה עליו.

והרה"ק בעל שארית מנחם מווישווא זי"ע היה מפרש באופן אחר קצת, 'קדש ורחץ' אם רצונך לקדש ולטהר את עצמך, אזי 'כרפס' ראשי תיבות כ'לל ר'אשון פ'ה ס'תום. אבל 'חץ מגיד' מה שאתה בכל זאת צריך להגיד, תחלק ותאמר רק החצי, כי על ידי זה 'מוציא מצה' תוציא עצמך מידי מחלוקת מצה ומריבה, משום שמכל מחלוקת ומריבה 'מרור כורך' בסוף כרוך שם מרור וצרות ר"ל, ואם תקיים את הסימנים הנאמרים עד עתה, תזכה ל'שולחן עורך' לפרנסה טובה, ול'צפון' לזהב שמצפון יאתה, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות, ולכך 'ברך הלל נרצה' שתהיה לך הרחבת הדעת, ותוכל לברך ולהודות להשי"ת, ותהא מרוצה אליו.

שלא יבואו דברים אסורים לפיו. ונגד כח הדיבור ציוה השי"ת אמירת סיפור יציאת מצרים, שבזה יש הגנה על כל השנה שלא ידבר דיבורים אסורים, וזה הוא למען תהיה תורת ה' 'בפיך', שכל הפה יהיו מבוררים מאד ומלאים דברי תורה.

וכן כתב במאור ושמש (רמזי פסח) דלכן קורין לחג הזה 'פסח' ולא חג 'המצות', מפני שעיקר הגאולה היה על ידי השפעת המוחין עלאין אל הפה, וזהו 'פסח' נומריקון 'פה סח', שנמשך על הפה השפעת המוחין ומטעם זה סיפור יציאת מצרים נוהג לדורות, מפני שמתעורר העת שיצא אז הדיבור מהגלות, לדבר דיבורים באמת, ולזה בכל שנה ושנה בעת הזאת הסיפור הזה מועיל לטהר דיבורו, ולהוציאו מתחת הספרא אחרא ולהביאו אל הקדושה.

וממשיך עוד: וכן הדבר בענין אכילת מצה, שאכילת המצה היא רפואה לכל איש ישראלי, שלא תזיק כל השנה אכילת החמץ לנפשו. וזאת

בפסח יש עליה למצוות של כל
השנה

בתפארת שלמה (רמזי פסח) מפרש
הפסוק (שמות יב, יב)
'ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה',
'ועברתי' לשון העברה והעלמת
עין, כי השי"ת איננו מסתכל כלל
בתוכן רוע מפעלינו, ומקבל ברצון
את מעשינו, ומסתפק במיעוט
וקוצר השגתינו, שהרי גם
במלאכיו ישים תהלה ושמים לא
זכו בעיניו' (אייוב ד, יח), שגם
המלאכים אינם יכולין לצאת ידי
חובתם, ומה גם שוכני ארץ גלומי
גוש, והשי"ת ב"ה כביכול משפיל
את עצמו לקבל הכל ברצון, ולזה
נקרא חג 'הפסח' לשון דילוג
וקפיצה, השי"ת פוסח ומעביר
עיניו מראות ברע, לכן כל המצות
שהאדם עושה בכל השנה יש
להם עליה בחג הפסח, וזהו
'ועשית פסח לה'.

המשכת רושם הפסח לכל השנה

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע
פירש בנוסח ההגדה,
'מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים',
וצריך ביאור מהו הרמז בתוכת

'עלינו?! וי"ל שיש רבים המקיימים
את המצוות, אולם אחרי קיום
המצוה לא נשאר כלום בידם
מרושם המצוה, אבל עיקר קיום
המצוה הוא, שישאר 'רושם' באדם
מהמצוה שקיים, וזה הפירוש מצוה
'עלינו', היינו שהמצוה תפעל בנו
להעלותינו ולרוממנו, ותשאיר בנו
רושם דקדושה.

מדוב הקדושה יבוא לתשובה

ובענין זה כתב בעבודת ישראל
(ליום שני של פסח) לפרש
הפסוק (ויקרא כג, מז) 'וספרתם לכם
ממחרת השבת' וגו', 'וספרתם'
מלשון ספיר ויהלום, שאתם
צריכים להאיר 'לכם' עצמיכם,
בתשובה מכל עוונות, 'ממחרת
השבת' ר"ל מרוב הקדושה שבא
לכם מיום א' דפסח, שבליל פסח
ממושך קדושה משלשה מצות
ומארבעה כוסות כנ"ל על שבעה
שבועות של עומר.

בכח הקבלה ליתן צדקה באר"י נזכה
להגאולה

החיד"א ז"ל (בהגש"פ פה אחת) מפרש
נוסח ההגדה, 'כל דכפינ ייתי ויכול,

(שמות יב, לד) 'משארותם צרורות בשמלותם על שכמם', דלכאורה מהו הנפקא מינה לנו היכן הניחו את הבצק?! וביאר שהפסוק רוצה לומר לנו, שהאוכל שהוציאו ממצרים לא היה בכלל ענין חשוב אצליהם, ושמו את זה מאחוריהם, כמו ששמים דבר שלא חשוב בעיני אדם, בגלל האמונה החזקה שהיה להם לישראל בהקב"ה שיספק להם כל צרכיהם ואין להם על מה לדאוג, כמו שכתוב (ירמיה ב, כ) 'זכרתי לך חסד נעורידך וגו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', ולכן גם לא לקחו אתם ולא דאגו לשום מזון בדרך, מחמת גודל אמונתם בהקב"ה.

השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל', דכתבו המקובלים דכאשר האדם מקבל עליו להשפיע לעניים, נפתח שער רחמים בשמים, להריק לו ברכה קודם שיתן צדקה לעניים. ובוה מפרש הכוונה, 'כל דכפין ייתי ויכול', וזה אנו עושים כל שנה בגלות, אבל 'לשנה הבאה' אני מקבל לעשות כך 'בארעא דישראל', ובקבלה זו נפתחים שערי רחמים, וירחם עלינו, כי 'השתא הכא עבדי לשנה בארעא דישראל' בני חורין, ומה גם דבזכות הצדקה מתקרבת הגאולה.

האמינו שיספק צרכם במדבר

בזרע קודש מתמה על הפסוק

לחמי מרדכי שולחים מידי שבת בשבתו עבור 147 משפחות

של אלמנות ואלמנים ויותר מארבע מאות
יתומים בעיר בית שמש חבילות של בשר
ודגים כל מטעמים עד לפתח ביתם

יהודי יקר!
**אתה זקוק
לישועה?**
בפרנסה, זיווגים, רפואה, נחת

הקב"ה מבטיח אם
אתה משמח את שלי
אני משמח את שלך!

שלח חבילה של בשר ודגים וכל מטעמים
למשפחה של אלמנה ויתומים בבית שמש

ותיושע
כהבטחת השי"ת
בכל הישועות

למשפחה
חבילת שבת

\$200

נח להתקשר לטלפון

845.286.1007

לנדב
בקרעדיט קאד
24 שעות ביממה